

REFERAT Miljø- og teknikudvalget 2012 - 2021 d. 02-04-2020

Mødedato Torsdag d. 02. april 2020 kl. 15:30

Mødested Skypemøde

Indholdsfortegnelse

Orientering om projektforslag til regnvandsbassin på Østervold.....	3
Tillæg til spildevandsplanen om nyt regnvandsbassin på Østervold. Vedtagelse af forslag til offentli	7
Lukket.....	10

Punkt 44: Orientering om projektforslag til regnvandsbassin på Østervold

06.01.03-P20-1-19

Resume

Vandmiljø Randers ønsker at etablere et bassin til rensning af regnvand på nederste del af Østervold i samarbejde med Randers Kommune. Bassinet indgår i udviklingsplanen for "Byen til Vandet", og der vil i forbindelse med bassinets etablering blive lagt stor vægt på æstetik og rekreativ anvendelse af området.

Der foreligger nu et projektforslag med anlægsoverslag for regnvandsbassinet, som fremlægges til godkendelse. Det samlede anlægsbudget er på 8,5 mio. kr. og heraf finansierer Vandmiljø Randers de 6,5 mio. kr. De resterende 2 mio. kr., som skal bruges til rekreative og æstetiske elementer i projektet, finansieres af Randers Kommune fra midler fra "Byen til Vandet".

Det forventes, at projektet står færdigt til sommeren 2021. Sagen behandles i Udviklingsudvalget d. 1. april.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til miljø- og teknikudvalget,

1. at orienteringssagen tages til efterretning.

Beslutning

Taget til efterretning.

Jens Peter Hansen deltog som stedfortræder for Niels Erik Christensen

Sagsfremstilling

På udviklingsudvalgets møde den 1. april 2020 behandles nedenstående sag.

Vandmiljø Randers ønsker at etablere et bassin til rensning af regnvand på nederste del af Østervold. Bassinet, der skal etableres i samarbejde med Randers Kommune, indgår i udviklingsplanen for "Byen til Vandet".

Bassinet er senest behandlet på udviklingsudvalgets møde 24. oktober 2019, hvor udvalget blev orienteret om igangsætning af planlægning for bassinet. På møde den 15. november 2018 har udviklingsudvalget og miljø- og teknikudvalget desuden drøftet bassinet og klimatilpasning af midtbyen på et fælles møde med Vandmiljø Randers' bestyrelse.

Der foreligger nu et projektforslag med tilhørende anlægsoverslag for regnvandsbassinet, som fremlægges til drøftelse og godkendelse.

Forvaltningen indstiller til byrådet via udviklingsudvalget og økonomiudvalget,

1. at Vandmiljø Randers i samarbejde med Randers Kommune på nederste del af Østervold etablerer et regnvandsbassin, som er i overensstemmelse det forelagte projektforslag,
2. at Randers Kommune medfinansierer de arkitektoniske og rekreative elementer i projektet med op til 2.000.000 kr., og at midlerne findes i projektet "Byen til Vandet",
3. at forvaltningen bemyndiges til administrativt at godkende det efterfølgende detailprojekt, under forudsætning af detailprojektet er udarbejdet i overensstemmelse med principperne beskrevet i det forelagte projektforslag.

Bassinets udformning og funktion

Bassinet anlægges, fordi det skal fjerne forurenende stoffer fra regnvand, inden det løber ud i Randers Fjord. Men bassinet kan samtidig få stor rekreativ værdi og indgår derfor også i "Byen til Vandet". Med placeringen på nederste del af Østervold vil bassinet styrke forbindelsen mellem middelalderbyen og havnen. Bassinet

bidrager også til at opfylde strategierne i udviklingsplanen for Randers midtby fra 2019, hvor bl.a. oplevelser og opholdssteder er vigtige ønsker.

Regnvandsbassinet er beskrevet i projektforslaget vedlagt som bilag 1 (tegningsmateriale) og 2 (notat). Bassinet bliver 10,5 m bredt og 74 m langt. I den nordlige ende ved Træløberen etableres et sandfang, som bliver skjult under en træterrasse, der kan anvendes til ophold og eventuelt udeservering. I den sydlige ende etableres også en træterrasse til ophold, som samtidig vil skjule eventuelt synligt affald, inden det fjernes. Vandstanden vil være nogenlunde konstant med en vanddybde på ca. 1,2 m. I bassinet etableres en "sikkerhedshylde" med en højde på ½ m vil gøre det nemmere at komme op af vandet, hvis det ved et uheld skulle ske, at nogen ender i vandet.

Et ønske om mere grønt og blå i byen har været gennemgående i dialogen om udviklingsplanerne for både midtbyen og "Byen til Vandet". Derfor er der i udformning af projektforslaget lagt stor vægt på at tilføje mere bynatur til stedet. Omkring bassinet bliver der grønne bede, som beplantes med forskellige græsser og siv, der leder tanker hen på naturen langs Gudenåen og Randers Fjord, med islæt af blomstrende stauder.

Som led i projektet foreslås det, at de eksisterende træer skiftes ud. Træerne er i dårlig vækst og har dårlige vækstforhold. Større træer med bedre vækstvilkår vil bidrage til at skabe et mere intimt rum på den store plads. De vil også passe bedre til den store skala, som byrummet på Østervold har.

Østervold er nøglen til fremtidens klimatilpassede Randers midtby

Regnvandsbassinet på nederste del af Østervold er første skridt i det store klimatilpasningsprojekt, som skal ruste midtbyen til flere og kraftigere skybrud i fremtiden.

I fremtiden er det planen, at regnvand fra et stort opland ikke længere skal løbe i kloakrør under jorden, men på terræn i fx render og på veje. Herved undgås at en blanding af husspildevand og regnvand under fremtidige store regnhændelser forlader kloakken og strømmer af på overfladen eller oversvømmer kældre. På Østervold vil de store mængder regnvand på overfladen herefter samles, inden vandet løber ud i det nordlige havnebassin. Vand vil dermed blive et mere dominerende element på hele Østervold. Bassinet må således både vurderes ud fra den nuværende situation og en fremtid, hvor et større vandprojekt på Østervold er realiseret.

For at sætte bassinet ind i en mulig fremtidig kontekst, er der i bilag 3 vist to foreløbige ideskitser til et samlet vandprojekt på Østervold. Ligesom regnvandsbassinet bygger ideskitserne på en overordnet vision om at trække natur og vand op i byen. Selve vandrenden kan få en markant anden udformning på øverste og midterste del af Østervold, hvor vandet fylder mindre end nede ved bassinet. Det giver gode forudsætninger for at arbejde med differentierede løsninger, som kan understøtte både eksisterende og nye funktioner i byrummet.

Tidsplanen for det store vandprojekt for Østervold er ikke fastlagt, men det kan ligge 5-10 år ude i fremtiden. Den fulde udrulning af projektet afventer etableringen af Klimabroen. Til den tid skal bassinet på nederste del af Østervold gennem en mindre ombygning for at fungere som kanal. Der er taget højde for dette i projektforslagets udformning.

Tidsplan og planforhold

Vandmiljø Randers ønsker at påbegynde etablering af regnvandsbassinet i 2. halvår 2020. Anlægget vil da forventeligt kunne færdiggøres i første halvår 2021 og være klar til brug i sommeren 2021.

For at tilgodese en hurtig etablering, anmoder forvaltningen om, at udvalget bemyndiger forvaltningen til at foretage en administrativ godkendelse af det endelige detailprojekt for bassinet, forudsat at detailprojektet følger principperne i det nu fremlagte projektforslag.

Der skal vedtages et tillæg til spildevandsplanen på projektet. Tillægget behandles af miljø- og teknikudvalget på udvalgets møde 2. april 2020.

Forvaltningen har tidligere vurderet, at projektet kan gennemføres uden en ny lokalplan, da projektet ikke er i strid med gældende lokalplan for området. Projektet kan således gennemføres uden yderligere planlægning.

Projektområdet er i dag registreret som offentlig vej. Det betyder, at der ikke kan tinglyses en deklARATION, som giver Vandmiljø Randers ret til at have regnvandsbassinet på matriklen.

For at Vandmiljø Randers formelt kan få en sikkerhed for deres investering i anlægget, er det derfor nødvendigt at udmatrikulere det areal, hvor selve bassinet er beliggende. Herefter kan det sælges til Vandmiljø Randers.

I forbindelse med salget påtænker forvaltningen at udarbejde en salgsaftale, som beskriver vilkårene for Vandmiljø Randers' køb af arealet, såsom at Randers Kommune har mulighed for at tilbagekøbe arealet, hvis der ikke længere skal være bassin eller kanal.

Forvaltningen har modtaget tilladelse fra tilsynsmyndigheden (Ankestyrelsen) til at sælge arealet til Vandmiljø Randers uden forudgående offentligt udbud.

Efter endelig vedtagelse af et tillæg til spildevandsplanen vil der komme en særskilt sag på udvalgets dagsorden om salget.

Økonomi

Økonomi

Vandmiljø Randers kan finansiere den del af regnvandsbassinet, som vedrører bassinets funktion som regnvandsbassin, men ikke de elementer, som alene har en æstetisk eller rekreativ værdi. Det skal i stedet finansieres af Randers Kommune. Det drejer sig i hovedtræk om:

- Beplantning og belægning uden for bassinet, herunder udskiftning af træer.
- Etablering af sidde-platforme på øst- og vestsiden.
- Belysning ud over hvad der skal etableres af sikkerhedshensyn.

Bilag 4 viser nøgletal fra anlægsoverslaget samt princippet for den økonomiske fordeling mellem Vandmiljø Randers og Randers Kommune.

Da regnvandsbassinet indgår i første etape af Byen til Vandet, er Randers Kommunes andel af anlægsøkonomien indarbejdet i udviklingsplanens økonomimodel. Det betyder, at disse og andre udgifter over den samlede projektperiode forudsættes finansieret via salg af byggeretter. Forudsat at udviklingsplanen godkendes politisk, kan Randers Kommunes andel af projektet således finansieres af de allerede afsatte midler til Byen til Vandet.

For at tilgodese en hurtig etablering af bassinet, anmoder forvaltningen om, at der på baggrund af projektforslaget frigives en anlægsbevilling på 2.000.000 kr. fra Byen til Vandet til Randers Kommunes medfinansiering af de rekreative og æstetiske elementer i projektforslaget.

Kommunen betaler vejafvandingsbidrag af Vandmiljø Randers' anlægsudgifter til spildevandsanlæg. Iht. gældende aftale om afregningsmodel beregnes vejafvandingsbidraget som en andel af anlægsudgiften og svinger mellem 2 til 25 % afhængig af anlægstype. Dog kan kommunens andel maksimalt udgøre 8 % af den samlede budgetterede anlægsudgift i et enkelt år.

Den samlede anlægsudgift til projektet er ca. 6,5 mio. kr. fordelt over 2020 og 2021.

Udgiften til vejafvandingsbidraget afholdes af Veje og Trafiks driftsbudget under miljø- og teknikudvalget.

Driftsøkonomi

Vandmiljø Randers står for drift og vedligehold af selve bassinet, mens Randers Kommune skal stå for drift og vedligehold af de rekreative elementer, som Randers Kommune finansierer.

I forbindelse med detailprojektet udarbejdes en detaljeret aftale om drift, der beskriver driften og opgavefordelingen mellem forsyning og kommune. Vandmiljø Randers er indforstået med, at den prominente placering af bassinet kan gøre det nødvendigt med mere intensiv drift end med sædvanlige regnvandsbassiner.

For kommunens andel af driften bemærkes, at Randers Kommune allerede i dag har driften af arealet. Der må dog påregnes en forøget drift som følge af flere grønne arealer samt vedligehold af nye elementer som belysning og terrasser.

Drift i de første 2-3 år finansieres som en del af anlægsprojektet. Den efterfølgende drift finansieres over det eksisterende driftsbudget for vej og grønne områder.

Når de næste etaper af vandprojektet på Østervold skal realiseres, må det påregnes, at der skal søges om supplerende driftsmidler til det samlede projekt.

Bilag

bilag 1 - Tegningsmateriale

Bilag 2 - Byrums notat for Østervold bassin.pdf

bilag 3 - Ideskitser til et samlet vandprojekt på Østervold

bilag 4 - Nøgletal anlægsøkonomi samt princip for økonomisk fordeling

Punkt 45: Tillæg til spildevandsplanen om nyt regnvandsbassin på Østervold. Vedtagelse af forslag til offentliggørelse

06.00.05-P16-1-20

Resume

Forslag om tillæg nr. 56 til spildevandsplanen giver mulighed for etablering af et regnvandsbassin på den nedre del af Østervold. Regnvand fra Thorsbakke og Østervold kan renses i regnvandsbassinet inden det ledes ud i det nordlige havnebassin.

Forslaget skal i offentlig høring i 8 uger. Forvaltningen har vurderet, at der ikke skal foretages en miljøvurdering af planen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til byrådet via miljø- og teknikudvalget og økonomiudvalget,

1. at forslaget om tillæg til spildevandsplanen vedtages til offentlig høring i 8 uger,
2. at byrådet agter at udmatrikulere areal til regnvandsbassin og sælge arealet til Vandmiljø Randers A/S,
3. at der ikke foretages en miljøvurdering af planen efter lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Beslutning

1.-3. at indstilles godkendt.

Frida Valbjørn Christensen tog forbehold.

Jens Peter Hansen deltog som stedfortræder for Niels Erik Christensen

Sagsfremstilling

Vandmiljø Randers ønsker i samarbejde med Randers Kommune, at etablere et rensebassin til regnvand fra det separatkloakerede opland til Østervold inden udledning til havnebassinet og Randers fjord. Bassinet er placeret i den nedre del af Østervold og indgår i udviklingsplanen for Byen til Vandet.

Et ønske om mere grønt og blå i byen har været gennemgående i dialogen om udviklingsplanerne for både midtbyen og "Byen til vandet". Derfor er der i udformning af projektforslaget lagt stor vægt på at tilføre mere bynatur til stedet. Omkring bassinet bliver der grønne bede, som beplantes med forskellige græsser og siv, der leder tankerne hen på naturen langs Gudenåen og Randers fjord, med islæt af blomstrende stauder.

Bassinet er senest behandlet på udviklingsudvalgets møde den 24. oktober 2019, hvor udvalget blev orienteret om igangsætning af planlægning for bassinet. På møde den 15. november 2018 har udviklingsudvalget og miljø- og teknikudvalget desuden drøftet bassinet og klimatilpasning af midtbyen på et fælles møde med Vandmiljø Randers' bestyrelse.

Projektforslaget, med tilhørende anlægsoverslag for regnvandsbassinet, skal godkendes af udviklingsudvalget.

Grundlag for etablering af bassinet og ændring af udledning af regnvand fastlægges i spildevandsplanen i form af dette tillæg nr. 56 til Randers Kommunes spildevandsplan 2009-2012. Se bilag 1.

Østervold er nøglen til fremtidens klimatilpassede Randers midtby

Regnvandsbassinet på nederste del af Østervold er første skridt i det store klimatilpasningsprojekt, som skal ruste midtbyen til flere og kraftigere skybrud i fremtiden.

I fremtiden er det planen, at alt regnvand fra et stort opland ikke længere skal løbe i kloakrør under jorden, men på terræn i fx render og på veje - og Østervold er nøglen i hele planen. Det er her, de store mængder regnvand skal samles, inden det løber ud i det nordlige havnebassin. Vand vil dermed naturligt blive et mere

dominerende element på Østervold. Bassinet må således vurderes både ud fra den nuværende situation og en fremtid, hvor et større vandprojekt på Østervold er realiseret.

Tidsplanen for det store vandprojekt for Østervold er ikke fastlagt, men det kan ligge 5-10 år ude i fremtiden. Den fulde udrulning af projektet må afvente etableringen af Klimabroen. Til den tid skal regnvandsbassinet på nederste del af Østervold gennem en mindre ombygning for at fungere som kanal. Der er taget højde for dette i projektforslagets udformning.

Bassinets funktion som rensebassin

Regnvandsbassinets udformning og funktion er beskrevet i projektforslaget vedlagt som bilag 2 og 3. Bassinet udformes med et permanent vådt volumen, hvori overfladevand renses. Bassinet bliver 74 m langt og 10,5 meter bredt. Vandstanden vil være nogenlunde konstant med en vanddybde på ca. 1,2 m. I den nordlige ende ved Træløberen etableres et sandfang, som bliver skjult under en træterrasse, der samtidig kan anvendes til ophold og eventuelt udeservering. I den sydlige ende etableres ligeledes en træterrasse til ophold, som samtidig vil skjule eventuelt synligt affald inden det fjernes.

I selve bassinet etableres langs kanten en hylde, som beplantes med siv og lignende græsarter, der understreger forbindelsen til Randers Fjord og Gudenåen. Samtidig gør sikkerhedshylden det nemt at komme op af vandet, hvis det ved et uheld skulle ske, at nogen ender i vandet. Beplantningen bidrager til rensningen af vandet.

Størrelsen af det våde volumen i bassinet kan ikke imødekomme Randers Kommunes normale krav til rensning af overfladevand inden udledning til fjorden. Forvaltningen vurderer dog, at dette kan accepteres, set i lyset af, at

- der ikke er yderligere areal til rådighed til bassin
- der etableres sandfang ved indløb til bassinet,
- der tilføjes vandrensende planter i bassinets våde volumen
- at bassinet indenfor en overskuelig fremtid forventes ændret til en kanal

Drift

I udformningen af bassinet er der valgt løsninger, der tilgodeser driften. Der udarbejdes en detaljeret aftale om drift, der beskriver opgavefordelingen mellem forsyning og kommune, og hvilket niveau af drift, der må forventes. Vandmiljø Randers er indforstået med, at den prominente placering af bassinet fordrer et højere driftsniveau i bassinet sammenlignet med sædvanlige regnvandsbassiner.

Tidsplan

Vandmiljø Randers ønsker at påbegynde etablering af regnvandsbassinet i 2. halvår 2020. Anlægget vil da forventeligt kunne færdiggøres i første halvår 2021 og være klar til brug i sommeren 2021.

Salg af areal til bassin

Projektområdet er i dag registreret som offentlig vej. Det betyder, at der ikke kan tinglyses en deklaration, som giver Vandmiljø Randers ret til at have regnvandsbassinet på matriklen. For at Vandmiljø Randers formelt kan få en sikkerhed for deres investering i anlægget, er det derfor nødvendigt at udmatrikulere det areal, hvor selve bassinet er beliggende. Herefter kan det sælges til Vandmiljø Randers. I forbindelse med salget påtænker forvaltningen at udarbejde en salgsaftale, som beskriver vilkårene for Vandmiljø Randers' køb af arealet, såsom at Randers Kommune har mulighed for at tilbagekøbe arealet, hvis det i fremtiden ikke længere skal anvendes til regnvandsbassin eller kanal. Forvaltningen har modtaget tilladelse fra tilsynsmyndigheden (Ankestyrelsen) til at sælge arealet til Vandmiljø Randers uden forudgående offentligt udbud. Når tillæg til spildevandsplan er behandlet politisk, vil der komme en særskilt sag på byrådets dagsorden om selve salget.

Behandling af tillæg til spildevandsplanen

Tillægget skal offentliggøres i en periode på 8 uger, hvor borgere og interessenter har mulighed for at kommentere forslaget.

Planen kan ikke påklages efter den endelige vedtagelse efter høringsperioden.

Miljømæssige hensyn er indarbejdet i planen. På baggrund af en gennemført screening (bilag 5), vurderes planforslaget ikke at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet og er derfor ikke omfattet af krav om

miljøvurdering. Beslutningen om at der ikke foretages en egentlig miljøvurdering er i høring hos relevante myndigheder indtil den 13. april. Det er beregnet at Tillæg nr. 56, vil medføre en reduktion af tilførslen af organisk stof og næringsstoffer til Randers Fjord. Der er således ikke behov for at udarbejde en Natura 2000 konsekvensvurdering.

Beslutning om, at nærværende spildevandsplan ikke kræver miljøvurdering, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Byrådet har bemyndiget forvaltningen til at godkende tillægget, når det har været i offentlig høring og der ikke har været væsentlige bemærkninger hertil.

Økonomi

Anlæg

Vandmiljø Randers kan finansiere den del af regnvandsbassinet, som vedrører bassinets funktion som regnvandsbassin, men ikke de elementer, som alene har en æstetisk eller rekreativ værdi. Det skal i stedet finansieres af Randers Kommune. Anlægsoverslag, der også viser fordelingen mellem Vandmiljø Randers og Randers Kommune, er vedlagt som bilag 4.

Da regnvandsbassinet indgår i første fase af Byen til Vandet, er Randers Kommunes andel af anlægsøkonomien indarbejdet i udviklingsplanens økonomimodel. Det betyder, at disse og andre udgifter over den samlede projektperiode forudsættes finansieret via salg af byggeretter. Forudsat at udviklingsplanen godkendes politisk, kan Randers Kommunes andel af projektet således finansieres af de allerede afsatte midler til Byen til Vandet.

Anlægsbevilling til Randers Kommunes del af projektet, som udgør op til 2 mio. kr., blev behandlet på udviklingsudvalgets møde den 2. april 2020.

Vejafvandingsbidrag

Kommunen betaler vejafvandingsbidrag af Vandmiljø Randers' anlægsudgifter til spildevandsanlæg. Iht. gældende aftale om afregningsmodel beregnes vejafvandingsbidraget som en andel af anlægsudgiften og svinger mellem 2 til 25 procent afhængig af anlægstype. Dog kan kommunens andel maksimalt udgøre 8 procent af den samlede budgetterede anlægsudgift i et enkelt år.

Den samlede anlægsudgift til Vandmiljø Randers' del af projektet er ca. 6,5 mio. kr. fordelt på 2020 og 2021.

Udgiften til vejafvandingsbidraget afholdes af Veje og Trafiks driftsbudget under miljø- og teknikudvalget.

Drift

Vandmiljø Randers forestår drift og vedligehold af de tekniske anlæg, de finansierer.

Randers Kommune skal selv forestå drift og vedligehold af de rekreative elementer, som Randers Kommune finansierer. Allerede i dag har Randers Kommune drift af arealet inkl. træerne. Der må dog påregnes en forøget drift som følge af flere grønne arealer samt vedligehold af nye elementer som belysning og terrasser. Dette finansieres over det eksisterende driftsbudget.

Bilag

Bilag 1. Tillæg nr 56 til spildevandsplanen_forslag

Bilag 2. Østervold Randers 1_200 landskabsplan 26032020_ver 5.0. Brand og redning.pdf

Bilag 3. Østervold Randers 1_100 snit_09032020 ver4.0.pdf

Bilag 4 - Nøgletal anlægsøkonomi samt princip for økonomisk fordeling.pdf

Bilag 5. Screening for miljøvurdering tillæg 56 Bassin på Østervold

Punkt 46: Lukket

07.04.00-P20-1-19